

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
Box 47141
100 74 Stockholm

Datum 2009-04-22
Dnr 32-2008-0693

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige årsredovisning 2008

Riksrevisionen har granskat årsredovisningen för Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet), daterad 2009-02-23. Syftet har varit att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Riksrevisionen har avgivit revisionsberättelse utan invändning men vill fästa ledningens uppmärksamhet på nedanstående. ESF-rådet har getts tillfälle att faktagranska innehållet i denna rapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2009-05-25 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Förbättra intern styrning och uppföljning

Riksrevisionen anser att ESF-rådet har brutit i sin interna styrning och uppföljning avseende årets anskaffningar av egenutvecklade anläggningstillgångar och tillhörande lån. Detta har medfört att ESF-rådet fick avslag på sin låneansökan i december 2008 och därmed har brutit mot kapitalförsörjningsordningens 5 -6 §§. Dessa stadgar att samlade lån i årsredovisningen inte ska avvika väsentligt från motsvarande tillgångars bokförda värde och att lån ska amorteras minst två gånger per år. Amorteringarna ska anslagsbelastas till den del de avser tillgång i en anslagsfinansierad verksamhet. Om ESF-rådet hade amorterat enligt kapitalförsörjningsförordningen hade totala anslagsutgifter i årsredovisningen 2008 varit 3 236 tkr högre.

Kvalitetssäkring av årsredovisningen

Riksrevisionen har i tidigare rapportering poängterat vikten av att kvalitetssäkra uppgifterna i årsredovisningen. Riksrevisionen konstaterade vid årets granskning att dokumentation och kvalitetssäkring av årsredovisningens uppgifter ännu inte är tillfredsställande.

ESF-rådet bör säkerställa att tillräckliga resurser finns för att dokumentera och kvalitetssäkra årsredovisningen.

Resultatredovisningen

ESF-rådet har inte på ett tydligt sätt redovisat och kommenterat verksamhetens resultat i förhållande till målet i regleringsbrevet om att ESF-rådet ska säkerställa ett effektivt och korrekt genomförande av det nationella strukturprogrammet för den nya programperioden 2007-2013 samt för avslutandet av programperioden 2000-2006. Vi *rekommenderar* ESF-rådet att se över resultatredovisningens innehåll så att väsentliga externa och interna resultat redovisas.

Förordning om intern styrning och kontroll

Riksrevisionen har granskat och följt arbetet med införandet av den nya processen för intern styrning och kontroll. Vi anser att det finns behov av att utveckla arbetssättet och dokumentationen för att myndigheten ska leva upp till kraven enligt förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll fullt ut.

Följande iakttagelser har noterats:

- Svenska ESF-rådets riskanalys har upprättats med avseende på kärnverksamheten, men inte för stödverksamheten. Väsentliga administrativa risker har inte identifierats och värderats.
- Ledningen har inte formellt beslutat om kontrollåtgärder under 2008.
- Av ESF-rådets framtagna dokumentation framgår inte om och i vilken omfattning uppföljning och utvärdering har gjorts relaterat till framtagna risker för 2008.

Riskrevisionen *rekommenderar* att ESF-rådet ytterligare prioriterar arbetet med intern styrning och kontroll för att fullt ut uppfylla intentionerna med förordningen om intern styrning och kontroll.

1. Brister i intern styrning och uppföljning

Regeringen beslutade 2006-06-29 att ESF-rådet ska vara förvaltningsmyndighet för Socialfonden i Sverige under programperioden 2007-2013. För att motsvara EU-kommissionens förvaltningskrav under programperioden har ESF-rådet beslutat att ett ärendehanteringssystem (EBS) för administration av socialfondsmedel ska egenutvecklas. Beslutet fattades 2006-06-19.

Redan inledningsvis skedde en tidsmässig förskjutning av driftsättandet och därefter har fler förseningar inträffat.

Brister i budgetuppföljning

I beslut med dnr 2007-00045, beräknas den sammanlagda utvecklingskostnaden för att färdigställa systemstödet samt kostnader för projektgenomförandet uppgå till 20 000 tkr. I delårsrapporten för 2008 uppgick den dittills sammanlagda utvecklingskostnaden till 25 000 tkr och i årsredovisningen 2008 till 32 000 tkr. ESF-rådet har inte i något beslut reviderat totalbudgeten eller innevarande års budget när de överskridits. För en effektiv styrning av

myndigheten bör beslut omprövas och uppdateras när tidigare beslut inte kan fullgöras.

Otillräcklig låneram i Riksgäldskontoret

ESF-rådet har en total låneram för 2008 om 30 000 tkr. Myndigheten upprättade en låneansökan till Riksgäldskontoret (RGK) 2008-12-16, där myndighetens anskaffningar t.o.m. november 2008 inkluderas. Låneansökan visade ett upplåningsbehov om 11 675 tkr. Kvarvarande låneram hos Riksgäldskontoret (RGK) uppgick till 6 605 tkr vilket innebar att myndigheten fick avslag på sin låneansökan.

Enligt kapitalförsörjningsförordning (1996:1188) 6§ framgår att en myndighets samlade lån inte får väsentligt avvika från motsvarande tillgångars bokförda värden per den 31 december. ESF-rådets samlade lån i årsredovisningen för 2008 avviker emellertid väsentligt från motsvarande tillgångars bokförda värde. Avvikelsen uppgår till 10 114 tkr eller 30 %.

ESF-rådet upprättade en hemställan om utökad låneram till regeringen i anslutning till avslaget från RGK. Den sena handläggningen tyder på att myndigheten underlåtit att löpande följa upp årets anskaffningar och ställt dessa mot tilldelad låneram för att säkerställa att låneutrymmet är tillräckligt.

Avslaget på låneansökan innebar också att myndigheten endast gjorde en amortering av lån under året. Enligt 6 § kapitalförsörjningsförordningen ska ett lån amorteras minst två gånger per år, och anslaget belastas med utgifter för amortering motsvarande den del anläggningstillgången används i anslagsfinansierad verksamhet. Avslaget på låneansökan innebar att ESF-rådet under 2008 bröt mot 6 § kapitalförsörjningsförordningen och därmed är den totala anslagsutgiften 3 236 tkr för låg i årsredovisningen.

Riksrevisionen rekommenderar

Riksrevisionen anser att ESF-rådet har brustit i sin interna styrning och uppföljning avseende årets anskaffningar av anläggningstillgångar och tillhörande lån. Vi rekommenderar att ESF-rådet ser över styr- och uppföljningsrutinerna för att säkerställa att det finns beslut om aktuell budget för egenutvecklande anskaffningar, att totala anskaffningarna inte överstiger beviljad låneram och att amortering och anslagsbelastning sker enligt gällande förordningar.

2. Kvalitetssäkring av årsredovisningen

Riksrevisionen har redan tidigare år poängterat vikten av att kvalitetssäkra uppgifterna i årsredovisningen. Dokumentation över processen att upprätta årsredovisningen samt årsredovisningens innehåll utgör grundvalen för att säkerställa en tillräckligt god informationskvalitet. Dokumentationen av årsredovisningen utgör, förutom ett formellt krav enligt bokföringsförordningen, ett underlag för ledningens intygande av intern styrning och kontroll, samt underlag för analys och kvalitetssäkring.

Riksrevisionen konstaterade vid årets granskning ånyo att det fanns brister i dokumentation och kvalitetssäkring av årsredovisningens uppgifter. Detta har

medfört att uppgifter i årsredovisningen är felaktiga, att uppgifter inte stämmer överens mellan årsredovisningens delar samt att notapparater inte ger tillräcklig information för att förklara den finansiella delen. Exempel på kvalitetsbrist är att räntekontokreditens storlek både i avsnitten tilläggsupplysningar och sammanställning över väsentliga uppgifter är felaktig.

Riksrevisionen rekommenderar

Riksrevisionen *rekommenderar* att ESF-rådet säkerställer att tillräckliga resurser finns för att dokumentera och kvalitetssäkra årsredovisningen samt upprätta månatliga rutiner för att löpande stämma av sin redovisning. Detta för att stärka den interna uppföljningen samt att minska arbetsbelastningen vid del- och helårsbokslut.

3. Resultatredovisningen

Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) ställer krav på hur myndighetens årsredovisning och resultatredovisning skall vara utformade. Årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat. Ett övergripande krav på årsredovisningen är överskådlighet, vilket innebär att informationen skall vara lättillgänglig och presenteras på ett sätt som ger möjlighet till överblick både vad avser myndigheten som helhet och dess olika delar.

Enligt FÅB 3 kap. ska myndigheten redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de mål och i enlighet med de krav på återrapportering som regeringen har angett i regleringsbrevet. Detta innebär att myndigheten ska kommentera de resultat, som redovisas, och redogöra för väsentliga externa och interna förhållanden som har påverkat resultatet.

ESF-rådets mål enligt regleringsbrevet för 2008 är att *säkerställa ett effektivt och korrekt genomförande av det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning och det nationella programmet för Europeiska integrationsfonden, liksom avslutande av mål 3 och Equal, i enlighet med programdokumenten och de målsättningar som där anges samt med EG-regler och nationella regler.*

Återrapporteringen ska enligt regleringsbrevet ske som *en samlad redovisning och bedömning av måluppfyllelsen, med utgångspunkt från av myndigheten framtagna operativa mål och indikatorer samt från förekommande uppföljnings- och utvärderingsresultat m.m. Vidare ska ESF-rådet beskriva modellen för uppföljning och utvärdering av det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning.*

Brister i överskådlighet och rättvisande bild

ESF-rådet har valt att redovisa resultatet av årets verksamhet utifrån sin styrmodell som utvecklats under året. Utgångspunkt är de 34 delmål, som ska följas upp genom mätetal som ska indikera om verksamheten bedrivs mot måluppfyllelse. I årsredovisningen redovisas en mängd indikatorer och mätetal utan något angivet resultat, då dessa först under 2009 kommer att

kunna mätas. Detta innebär, dels att resultatredovisningen blir svåröverskådlig, dels att resultatet i förhållande till mål inte blir tydligt.

Viktig information i resultatredovisningen som relaterar till ESF-rådets måluppfyllelse kommer i skymundan eller redovisas inte alls. Exempel på detta är otillräcklig information om resultatet av pågående och avslutat arbete med programperiod 2000-2006, förseningar i regelverk och stödinstrument för nya programperioden 2007-2013, samt resultatredovisningar kring EU-kommissionens och revisionsrättens iakttagelser. Vidare saknas det information om det egenutvecklade ärendehanteringssystemets färdigställandegrad och hur utvecklingen av systemet har prioriterats.

Riksrevisionen *anser* att ESF-rådet inte på ett tydligt sätt redovisat och kommenterat verksamhetens resultat i förhållande till målet i regleringsbrevet att säkerställa ett effektivt och korrekt genomförande av strukturfondsprogrammen.

Enligt ESV:s föreskrifter till FÅB 3 kap 2 § ska det av resultatredovisningen framgå hur verksamhetens kostnader och andra intäkter än sådana av anslag fördelar sig. I de fall regeringen inte anger någon indelning för återrapporteringen ska myndigheten själv välja en lämplig indelning av denna redovisning.

ESF-rådet har enligt sin instruktion till uppgift att vara förvaltande och attesterande myndighet för det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning samt ansvarig och attesterande myndighet av Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare. Regeringen har inte angett någon indelning för återrapportering, varför ESF-rådet enligt FÅB själv ska välja indelning.

Riksrevisionen rekommenderar

Riksrevisionen *rekommenderar* ESF-rådet att begränsa redovisningen av indikatorer till sådana där det finns ett resultat att redovisa. Vidare skulle resultatredovisningen bli mer lättillgänglig om ESF-rådet enbart redovisade resultatet av de mest väsentliga delmålen för att nå regeringens mål.

Vi *rekommenderar* ESF-rådet att se över resultatredovisningens innehåll så att väsentliga externa och interna resultat redovisas. Vidare bör analyser och kommentarer till resultatet utvecklas.

ESF-rådet bör i resultatredovisningen för 2009 redovisa verksamhetens totala intäkter och kostnader enligt FÅB 3kap 2 § och på ett lämpligt sätt dela in verksamheten för att ge överblick avseende myndigheten som helhet och dess olika delar.

4. Förordning om intern styrning och kontroll

Ett förändrat regelverk avseende intern styrning och kontroll för statliga myndigheter trädde i kraft den 1 januari 2008. Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll ska tillämpas av alla myndigheter med krav på internrevision. I 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) finns även krav på att myndighetens ledning i

årsredovisningen ska lämna en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

I 3 § myndighetsförordningen anges att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt, författningsenligt och enligt de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, har en tillförlitlig återrapportering och att myndigheten hushållar väl med statens medel. Enligt 2§ förordning om intern styrning och kontroll ska myndigheten med rimlig säkerhet utforma och etablera en process som syftar till att myndigheten fullgör de krav som framgår av 3§ myndighetsförordningen.

Processen för intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll är en process som skapas av myndighetens ledning och medarbetare i syfte att verksamheten bedrivs effektivt, författningsenligt och har en tillförlitlig återrapportering.

Följande moment finns beskrivna i förordningen om intern styrning och kontroll och ska ingå i processen: riskanalys, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation.

Processen för intern styrning och kontroll bör vara integrerad med myndighetens verksamhetsstyrning. Det bör vara naturligt att genomföra riskanalyser och etablera kontrollåtgärder, i samband med att myndigheten upprättar verksamhetsplan och utformar operativa rutiner. Det är varken via internrevisionen eller externrevisionen som ledningen får sitt huvudsakliga underlag för bedömning. Det är snarare den löpande uppföljningen av den interna styrningen och kontrollen, som sker inom myndigheten, som utgör det främsta underlaget.

Processen på ESF-rådet

För budgetår 2007 tog ESF-rådet fram en riskanalys indelad i myndighetsgemensamt, gamla respektive nya programperioden enligt en modell framtagen av IIA, Institute of Internal Auditors. Denna riskanalys låg till grund för internrevisionens plan för 2008. Vidare genomfördes tillsammans med Arbetsförmedlingen en särskild riskanalys med förslag till åtgärder, tidplan för åtgärder och uppföljning gällande avslutet av period 2000-2006.

Det framgår emellertid inte av ESF-rådets underlag till årsredovisningen avseende arbetet med intern styrning och kontroll, vilka kontrollåtgärder och vilken uppföljning som ESF-rådet vidtagit under 2008 med anledning av den riskanalys som gjordes 2007.

Under 2008 har ESF rådet tagit fram en ny modell som integrerar processen för intern styrning och kontroll med verksamhetsplanen för 2009. En bedömning har gjorts på samtliga enheter av vilka risker som finns för att inte nå uppsatta mål samt en konsekvensbedömning av om händelsen skulle inträffa. Utifrån en sammanställd dokumentation har ledningen därefter gjort en avvägning av risknivåerna och beslutat om hantering och kontroll genom olika åtgärder som framgår av verksamhetsplanen för 2009.

Riksrevisionen anser att ESF-rådet har haft en hög ambitionsnivå med sitt arbete, men anser att det finns förbättringsmöjligheter, som presenteras nedan.

Risکاناليس

Risکاناليس shall genomföras både för verksamheten som helhet och för alla delar av verksamheten. I risکاناليس ingår att identifiera, värdera och aktivt ta ställning till hur riskerna skall hanteras. ESF-rådets risکاناليس har upprättats med avseende på kärnverksamheten men inte för stödverksamheten. Väsentliga administrativa risker har inte identifierats och värderats. Exempel på dessa är kvalitet i finansiella beslutsunderlag såsom årsredovisningen.

Kontrollåtgärder

Ledningen ska utifrån resultatet av risکاناليس fatta beslut om hur riskerna ska hanteras. Kontrollåtgärderna ska motverka riskerna. De skall utformas i förhållande till den risکاناليس som gjorts och vara inbyggda i såväl organisation som rutiner. Ledningen på ESF-rådet har inte beslutat om sådana kontrollåtgärder under 2008.

Uppföljning och utvärdering

Intern styrning och kontroll ska följas upp för att säkerställa att processer, rutiner och system fungerar som planerat. Utvärdering ska resultera i förslag på förbättringar. Av ESF-rådets framtagna dokumentation framgår inte om och i vilken omfattning uppföljning och utvärdering har gjorts under 2008.

Dokumentation

En samlad dokumentation ska ligga till grund för ledningens bedömning av den interna kontrollen, som ska göras i anslutning till underskriften i årsredovisningen, enligt 2 kap 8§ FÅB. Dokumentationen ska upprättas så att det går att följa myndighetens process för intern styrning och kontroll, från risکاناليس och beslut om kontrollåtgärder, till uppföljning och bedömning. ESV:s (2008:13) handledning intern styrning och kontroll ger vägledning om vad som är en bra dokumentation.

ESF-rådet saknar en samlad dokumentation över befintlig intern kontroll, över de kontrollåtgärder som vidtagits och över den uppföljning som gjorts under 2008. Befintlig intern styrning och kontroll beskrivs sålunda inte fullt ut på ett tydligt sätt.

Riksrevisionen rekommenderar

Risکاناليس rekommenderar att ESF-rådet ytterligare prioriterar arbetet med intern styrning och kontroll för att fullt ut uppfylla intentionerna med förordningen om intern styrning och kontroll. Risکاناليس bör omfatta hela verksamheten. Vidare rekommenderar vi att ESF-rådet utvecklar dokumentationen avseende uppföljning och

bedömning av den interna styrningen och kontrollen i enlighet med kraven i 6§ i förordningen om intern styrning och kontroll.

Ansvarig revisor Bertil Forsslundh har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Louise Münt har varit föredragande.

Bertil Forsslundh

Louise Münt

Kopia för kännedom:

Regeringen